

метою отримання незалежної думки щодо відповідності розрахунку заборгованості за кредитом фактичним умовам договору, а також встановлення реальної процентної ставки та абсолютного значення подорожчання кредиту. В письмовій консультації аудитор повідомив про невідповідність розрахунків умовам договору та неможливість визначити реальної процентної ставки та абсолютного значення подорожчання кредиту на підставі кредитного договору та додатків до нього, внаслідок документального недотримання банком «Правил надання банками України інформації споживачу про умови кредитування та сукупну вартість кредиту» (затверджених Постановою Правління НБУ №168 від 10.05.2007р.). Така консультація аудитора переконала суд в необхідності призначення судової експертизи з приводу даних питань за клопотанням адвоката. В результаті розгляду даної справи суд дійшов висновку, що під час укладання договору, банк приховав від позичальника повну та об'єктивну інформацію щодо кінцевої сукупної вартості кредиту, чим ввів позичальника в оману, щодо реальної відсоткової ставки та кінцевої загальної суми кредиту, яку сплатив би позичальник банку, погашаючи кредит у порядку, визначеному графіком погашення заборгованості.

Таким чином, аудиторський висновок, чи навіть письмова консультація аудитора може бути ефективно використана адвокатом в процесі захисту прав клієнта, зокрема з метою посилення позиції захисту, доводів, на які посилається адвокат, в тому числі доводів щодо необхідності призначення судової експертизи.

УДК 657.6:006.32

Любенко А. М.,

д.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Львівський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»

РОЗВИТОК АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Спроби реформування системи державного фінансового контролю робились заздалегідь до підписання Угоди про асоціацію, а саме з прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови №765 від 20.07.2011 р. «Про утворення територіальних органів Державної фінансової інспекції» [1] та ухвалення Верховною Радою Закону №5463-VI від 16.10.2012 р. «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [2] на основі Закону України №2939-12 від 26.01.1993 р. «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні». Незабаром, а саме 28 жовтня 2015 року, Кабінетом

Міністрів України зроблено ще одну спробу вдосконалення вітчизняного контролю, прийнявши постанову №868 «Про утворення Державної аудиторської служби України» [3]. В той же час, якщо проаналізувати, повноваження та організаційно-методичний інструментарій усіх цих органів не зазнав істотних змін, що ставить під сумнів доцільність подібних реорганізаційних процесів урядового органу державного фінансового контролю.

Державний фінансовий аудит як форма державного фінансового контролю, здійснюється в Україні від імені зовнішнього і внутрішнього органів контролю, починаючи з 2000 року. Нормативна база державного фінансового аудиту почала формуватись з 2005 року, коли ця форма була визначена у Бюджетному кодексі України. Зважаючи на досить обмежену у часі практику здійснення державного фінансового аудиту (зокрема аудиту ефективності), виникла необхідність сформулювати основні положення його здійснення. Ці положення повинні базуватись на стандартах INTOSAI, що призначені для цієї мети, і враховувати специфіку проведення такого контролю в Україні.

Аудит ефективності в державному секторі традиційно здійснювався за трьома напрямками: ефективності виконання місцевих бюджетів; виконання бюджетних програм; та ефективності діяльності суб'єктів господарювання (державних та комунальних підприємств). Поряд з цим, зважаючи на проведену бюджетну децентралізацію, яка передбачала розширення повноважень органів місцевого самоврядування, вважаємо, що централізований фінансовий контроль у формі аудитів ефективності місцевих бюджетів не повинен посилюватись, а навпаки, давати можливість місцевим радам самостійно контролювати виконання місцевих бюджетів, що зокрема і передбачає стаття 143 Конституції України. В свою чергу, органи державного фінансового контролю, зокрема Державна аудиторська служба, повинні сприяти створенню і ефективному функціонуванню підрозділів внутрішнього контролю і аудиту органів місцевого самоврядування, надаючи відповідну методичну допомогу. А основним пріоритетом в реалізації аудитів ефективності в сучасних умовах мають стати державні підприємства, в першу чергу з огляду розпочатої урядом масової приватизації державної власності.

Метою аудиту ефективності є аналіз використання бюджетних коштів установ сектору державного управління з погляду ефективності управління і розроблення механізму оцінювання надання державних послуг населенню.

Згідно з стандартом ISSAI 300 «Основні принципи аудиту ефективності», аудит ефективності є формою зовнішнього контролю вищого органу державного фінансового контролю, незалежною, об'єктивною і надійною експертизою уряду щодо діяльності установи відповідно до принципів

економії, ефективності її системи управління, операцій, програм, заходів та можливостей для їх покращення [4].

Аудит ефективності надає нову інформацію, аналіз і, в разі потреби, рекомендації щодо покращення. Новою інформацією, згідно зі стандартом ISSAI 300 «Основні принципи аудиту ефективності», вважається: надання нових аналітичних розумінь (ширший або більш глибокий аналіз, нові перспективи); більш доступне подання існуючої інформації для різних зацікавлених сторін; забезпечення незалежного та авторитетного висновку на основі аудиторських доказів; надання рекомендацій, заснованих на аналізі результатів аудиту.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2011 р. №765 «Про утворення територіальних органів Державної фінансової інспекції». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/765-2011-п>>.

2. Закон України від 16.10.2012 р. №5463-VI «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. №868 «Про утворення Державної аудиторської служби України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-п>>.

4. INTOSAI, 2013. ISSAI 300 – Fundamental Principles of Performance Auditing. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.issai.org/media/69911/issai-300-english.pdf>>.

УДК 657

Малишкін О.І.,

д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування,
Державний університет інфраструктури і технологій, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПДВ В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Обробка даних податкових накладних і коригувань до них в електронній формі проводиться в централізованому порядку по Україні на єдиному сервері фіскальної служби в рамках Єдиного реєстру податкових накладних (ЄРПН). Останній виступає новим електронним сервісом для українських платників ПДВ в рамках європейської програми «Електронний уряд», який почали запроваджувати в Україні з 2015 року [1].